

เที่ยวบ้านเพื่อน เยือนวิถีชุมชน

ชุมชนวัฒนธรรมลาวครั่งกุดจอก จังหวัดชัยนาท

Visit Community and Friends

Lao Khrang Kut Chok Cultural Community, Chai Nat

ชาวลาวครั่ง ผู้รักษาและสืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา ด้วยแรงแห่งศรัทธา

ชุมชนวัฒนธรรมลาวครั่งกุดจอก จังหวัดชัยนาท

Lao Khrang, Preservers and Perpetuators of Art, Culture, Tradition, and Religion

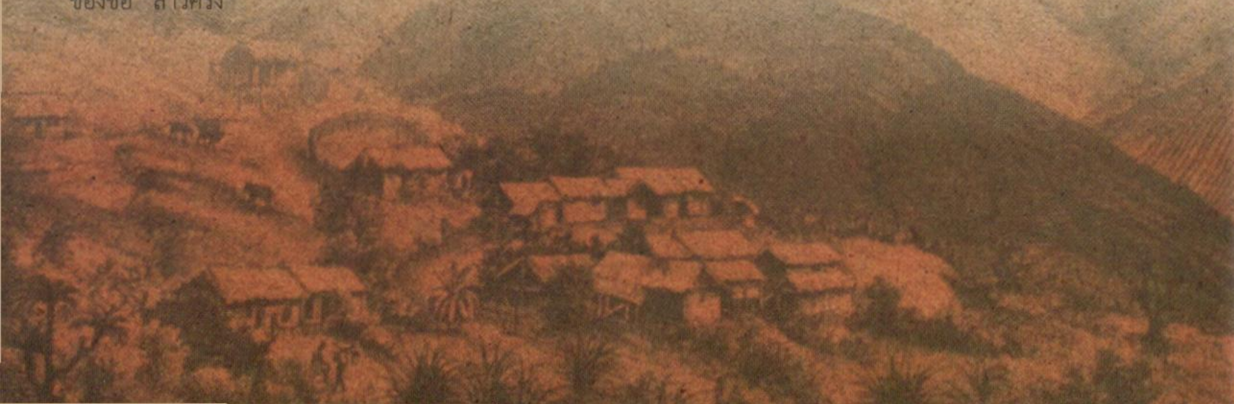
Lao Khrang Kut Chok Cultural Community, Chai Nat

ลาวครั่งมาจากไหน?

จากหลักฐานข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทยของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร ได้กล่าวไว้ว่า ในปี ๒๓๗๑ รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ เมื่อครั้งที่ปราบศึกเจ้าอนุวงศ์ ได้มีกลุ่มคนลาวที่ถูกกวาดต้อนให้มาอยู่ตามหัวเมืองน้อยใหญ่ ในบรรดากลุ่มคนเหล่านั้น มีกลุ่มคนลาวที่มาจากแถบ "ภูครัง" ซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยเดิมปะปนมาด้วย จึงทำให้คนทั่วไปเรียกคนลาวกลุ่มนี้ว่า "ลาวภูครัง" ต่อมามีการเรียกชื่อเพี้ยนเป็น "ลาวขี้ครั่ง" หรือ "ลาวครั่ง" แต่ถ้าหากอ้างจากคำบอกเล่าของนักวิชาการท้องถิ่นที่ได้กล่าวถึงความเป็นมาของชาวลาวครั่งคือ ชาวลาวครั่งนี้เดิมเคยอาศัยอยู่ที่ภูฆัง ก่อนอพยพเข้าสู่ประเทศไทย ซึ่งภูนี้อาจมีรูปร่างคล้ายระฆัง ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อย่างไรก็ตาม...เมื่อพูดคุยกับชาวชุมชนลาวครั่งกุดจอก ได้มีเรื่องเล่าเกี่ยวกับตนเองไว้ว่า ชาวลาวครั่งคือคนลาวที่อาศัยอยู่ทางตอนเหนือของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีสภาพภูมิประเทศที่มีต้นฉำฉา (ต้นจามจุรี) อยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งแมลงครั่งชอบมาอาศัยทำรังและแมลงชนิดนี้จะใช้งวงปากเจาะเพื่อดูดน้ำเลี้ยงของต้นไม้ ประเภทไม้เนื้อแข็ง และครั่งจะขับสารชนิดหนึ่งซึ่งมีลักษณะเป็นเหมือนยางหรือชันออกมาไว้ป้องกันตัวเองจากศัตรู ซึ่งสารที่ขับถ่ายออกมานี้เรียกว่า "ครั่งดิบ" มีสีแดงม่วง สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้มากมาย เช่น ใช้สีในการย้อมผ้า ย้อมไหม ย้อมหนังสัตว์ และใช้เป็นส่วนผสมของยาสมุนไพร จึงเป็นที่มาของชื่อ "ลาวครั่ง"

Where did the Lao Khrang come from?

According to the database on ethnic groups in Thailand of the Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre, in 1828 groups of Lao people were captured and moved to towns on the Thai side of the border, during the reign of King Nang Klao (Rama III) as part of the suppression campaign against the rebellious Lao ruler, Chao Anouvong. Some of the groups were from the *Phu Khrang* area and were called *Lao Phu Khrang*, later distorted to *Lao Khi Khrang* or *Lao Khrang*.

However, residents of the Lao Khrang Kut Chok Community tell a different story about themselves as descendents of ethnic Lao people who lived in the north of present day Lao People's Democratic Republic. This area was full of rain trees in which a lot of *khrang*, lac insects, built their nests. These insects suck syrup from inside the trees to produce a thick, hard scarlet secretion known as sticklac. This has numerous uses: such as, in dyeing clothes, silk, and animal hide, and as an ingredient in herbal medicines. The residents believe that the name *Lao Khrang* comes from the insects.

ลาวครั่งกุดจอก...
จากสุพรรณบุรี สู่ชัยนาท

Lao Khrang Kut Chok
....from Suphan Buri to Chai Nat

สำหรับประวัติการโยกย้ายถิ่นฐานของชาว "ลาวครั่งกุดจอก" นั้น ทราบมาจากคำบอกเล่าของพ่อเฒ่าแม่เฒ่าว่า ครั้งหนึ่งบรรพบุรุษของชาวลาวครั่งกุดจอกเคยอาศัยอยู่ที่บ้านเขากระจิว ตำบลบ้านโข้ง อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี และเมื่อมีการสืบค้นไปยังที่บ้านเขากระจิว พบว่ามีวัดร้าง เมืองร้าง และจำปาลาว (ต้นลีลาวดี) ขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก ต้นจำปาลาวไม่ใช่ต้นไม้ที่จะขึ้นเองตามธรรมชาติ จึงสันนิษฐานว่าเคยมีกลุ่มคนตั้งรกรากอยู่ที่นี่ และได้นำต้นจำปาลาวมาปลูกไว้ สาเหตุที่เป็นเมืองร้างเนื่องจากสมัยนั้นมีการเก็บภาษีส่วยพื้นที่ แต่ดินแดนแถบนั้นแห้งแล้ง ไม่สามารถทำการเกษตรได้ ชาวบ้านจึงไม่มีเงินจ่ายค่าส่วย และต้องหนีอพยพออกจากพื้นที่ เดินทางรอนแรมมาจนพบกับทำเลที่ตั้งใหม่ ณ ที่แห่งนี้ มีซากโบสถ์โบราณ มีกุด หรือบึงน้ำ เหมาะแก่การเพาะปลูก และในกุดนั้นมีจอกแหนมากมาย จึงตัดสินใจปลูกสร้างบ้านเรือน และอาศัยอยู่บริเวณบึงน้ำแห่งนี้ เป็นที่มาของชื่อ "บ้านกุดจอก" ตั้งอยู่ที่ตำบลกุดจอก อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท

ในปัจจุบัน ชุมชนลาวครั่งกุดจอกนี้มีจิตอันเหนียวแน่นในการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมของตนเอง ทั้งภาษาพูด การแต่งกาย ดนตรีพื้นบ้าน อาหารพื้นบ้าน และงานประเพณีต่างๆ จึงได้มีการรวมตัวกันพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จนได้รับรางวัลดีเด่น ประเภทแหล่งท่องเที่ยวในการประกวดรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยปี ๒๕๕๖ จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

The ancestors of the Lao Khrang Kut Chok residents settled at Ban Khao Krachio, Ban Song Sub-district, U Thong District in Suphan Buri province, but the land was drought-stricken and farming was impossible. They decided to move on to a new location and came across their current site in Kut Chok Sub-district, Nong Mamong District in Chai Nat province.

They found the ruins of an ancient temple and a marsh or *kut* covered with water lettuce called *chok*. They settled by the marsh, as it served their agricultural lifestyle well and named their new home *Ban Kut Chok*.

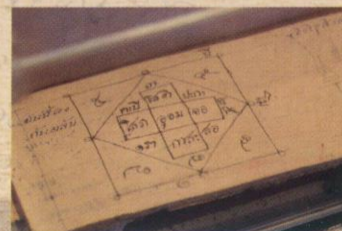
The Lao Khrang Kut Chok Community is strong in the preservation of its customs, traditions, and culture in speech, dress, music, cuisine, and various festivals. The residents have developed the community as a cultural destination and earned the Award of Outstanding Performance in the Tourist Attractions category at the Thailand Tourism Awards 2013 from the Tourism Authority of Thailand (TAT).

อักษรเดินทางไปกับพระพุทธศาสนา

สำหรับพระสงฆ์ที่อพยพมาตั้งถิ่นฐาน ณ บ้านกุดจอก พร้อมๆ กับชุมชนลาวครั่งนั้น ได้นำคัมภีร์ใบลานติดตัวมาด้วย ภายในคัมภีร์ใบลานถูกบันทึกด้วยอักษรโบราณ ๓ แบบ คือ อักษรไทยน้อย (ลาวโบราณ) อักษรธรรมลาว และอักษรธรรมขอม คัมภีร์ใบลานนี้เองกลายเป็นเครื่องชี้วัดช่วงเวลาของประวัติศาสตร์ และมีเนื้อหาบันทึกคำสอนทางศาสนาและบันทึกเรื่องราวประวัติศาสตร์อย่างเช่น อักษรไทยน้อยบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับพระธรรมคำสอน อักษรธรรมลาวบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับตำนานพระธาตุพนม ตำนานพระแก้วเจ้า และตำนานเมืองหลวงพระบาง ส่วนอักษรธรรมขอมบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับตำรับยาโบราณ เป็นต้น ปัจจุบันคัมภีร์ใบลานเหล่านี้ถูกเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑ์วัดศรีสโมสร บ้านกุดจอก ตำบลกุดจอก อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท

Alphabet accompanying Buddhism

Buddhist monks who migrated with the Lao Khrang community to settle at Ban Kut Chok brought with them teachings inscribed on palm leaves in accordion-pleated books. Three types of ancient scripts have been found: Tai Noi (ancient Lao) script, Lao Dhamma script, and Khom Dhamma script. The ancient palm-leaf books contain Buddhist teachings and historical records. The Tai Noi script was used mainly to record Buddhist teachings, the Lao Dhamma script recorded legends of Luang Prabang, and the Khom Dhamma script preserved stories of ancient herbal medicines. They are presently kept at the Museum of Wat Si Samoson of Ban Kut Chok, Kut Chok Sub-district, Nong Mamong District, Chai Nat province.

ทักทายเป็นภาษาลาวครั่ง

ดีกอละ = ดีนะ (นึกว่าจะไม่ดี)	ดีก๋อ = ดีนะ (ดีนะนี่)	ดีก๊อน = ดีนะ (จะบอกให้)
คืออี้ดีกะเลอะ = คงจะดีกระมัง	เบิ่งมันติ๊นะ = ดูมันสินะ	ให้ข้อยแด่ตี้ = ให้ฉันมั่งสิ
เบิ่งติ๊ละ = ดูซินั่น	ดีบ่เก๊าะ = ดีไหมล่ะ	ไปไดมาเก๊าะ = ไปไหนมาล่ะ

ชาวลาวครั่ง
ผู้สืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีอันงดงาม

ชาวลาวครั่งกุดจอกรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษไว้อย่างดี ประเพณีสำคัญของชาวลาวครั่งกุดจอกคือ ประเพณีสงกรานต์งานบุญเดือน ๕ ในช่วงเวลานี้ บางหมู่บ้านจะมีประเพณีย่อยอื่นๆ เช่น ประเพณีแห่ดอกไม้ ประเพณีก่อพระทราย ประเพณีแห่ธง ประเพณีรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ ก่อนถึงวันสงกรานต์ หรือเรียกว่า "ก่อนสงกรานต์ลง" ทุกคนจะเตรียมทำความสะอาดเรือน บางเรือนมีความเชื่อว่าเป็นวันที่นางฟ้า (นางสงกรานต์) ลงมาจากสวรรค์จึงเตรียมต้อนรับด้วยการนำเอาขันธ์ ๕ คือ กรวย หรือใบตองใส่ดอกไม้ ธูป เทียน รวมทั้งผ้านุ่ง ผ้าสไบ หวี แป้ง กระจก ใส่ถาดวางไว้บนเรือนบริเวณหน้าต่างเพื่อให้นางสงกรานต์มารับสิ่งของนั้น

Lao Khrang people, inheritors of fine customs and traditions

The Lao Khrang Kut Chok people have maintained the customs and traditions inherited from their ancestors. They include the Songkran merit-making festival of the fifth lunar month and related minor festivals; such as, flower processions, sand pagoda constructions, flag festivals, and the pouring of consecrated water on elders.

ศรัทธาผ่านยาโบราณ

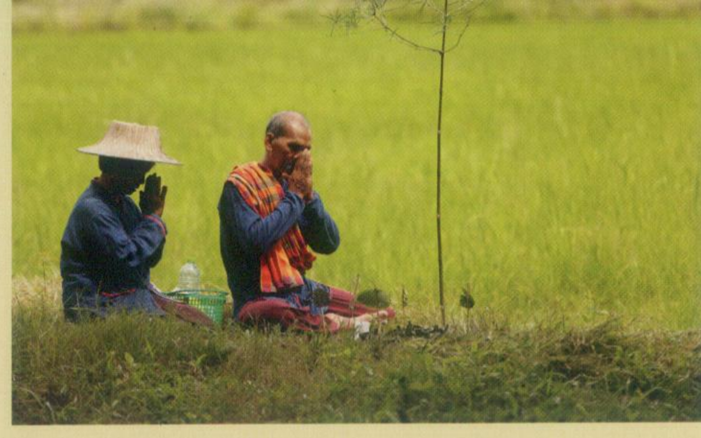
ยาแผนโบราณอยู่คู่กับชาวลาวครั่งกุดจอกมาเนิ่นนาน คุณยายสุทิน จันทร์แจง มือหนึ่งแห่งการปรุงยาแผนโบราณที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ สูตรยาที่ขึ้นชื่อของคุณยายคือ ยาธาตุน้ำแดง หนึ่งในกรรมวิธีสำคัญของการปรุงยาของคุณยายคือ จะตั้งนะโม ๓ จบ และท่องคาถา "พุทธังปะติขามิ ธรรมังปะติขามิ สังฆังปะติขามิ" เพื่อความขลังของตัวยา และเชื่อว่าผู้ปรุงยาจะต้องอารมณ์ดี ใจเย็น ยาจึงมีฤทธิ์ในการรักษาอาการได้ดี

ทำนาด้วยความศรัทธา

การทำนาของชาวลาวครั่งกุดจอกเป็นการทำการเกษตรที่เปี่ยมด้วยแรงศรัทธา แห่งพระแม่โพสพ พระแม่คงคา พระแม่ธรณี และเจ้าที่เจ้าทาง มาแต่บรรพบุรุษ ชาวนาเชื่อว่าข้าวทุกๆ เมล็ดและดินที่ใช้เพาะปลูก มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์คอยคุ้มครอง ปกป้อง จึงเกิดเป็นพิธีกรรมในแต่ละฤดูกาลทำนาขึ้นเพื่อความเป็นสิริมงคล

Planting rice with faith

Rice planting by the Lao Khrang Kut Chok people is an agricultural practice under the guardianships of the Goddesses of Rice, Water, and the Earth. Since the time of their ancestors, farmers have believed that each grain of rice and each crumb of earth on which it is planted is protected by revered spirits. Rites and rituals are performed as part of each planting season to ensure a productive crop.

คำอธิษฐานในพิธีแฮกนา

"มื้อนี้เป็นมื้อสั้นวันดี วันเศรษฐีมีมั่ง ผู้ข้ามาแฮกนา ท้าวบุญส่งองค์สารี นางน้อยธรณี มื้อนี้ผู้ข้ามาแฮกนา ขอให้จงทำมาค้าขึ้น อย่าได้ตื่น อย่าได้ท้วง ให้รถมั่น คนแฮง ขอให้ผู้ข้าอยู่ดีมีสุขทั้งครอบครัว ขอให้แม่ธรณีมากินพร้อมกันสา ในมื้อนี้ วันนี้"

พิธีแฮกนา อธิษฐานขอให้ "กินบ่หมด จกบ่ลง"

"กินบ่หมด จกบ่ลง" แปลว่า มีกินมากมายไม่มีวันหมด เป็นส่วนหนึ่งของคำกล่าวในพิธีแฮกนา หรือแรกนาของชุมชนลาวครั่งกุดจอก ซึ่งเป็นพิธีกรรมแรกสุดที่ทำก่อนจะเริ่มไถนาครั้งแรก เพื่อเป็นการบอกกล่าวพระแม่ธรณี พระแม่โพสพ เจ้าที่เจ้าทาง ไม่ให้ทักท้วง และให้ข้าวปลานาน้ำดี โดยผู้ประกอบพิธีต้องเป็นเจ้าของที่นาหรือผู้สืบสายเลือดเท่านั้น จะเป็นเขยหรือสะใภ้ไม่ได้เด็ดขาด และในการทำพิธีต้องมาร่วมพิธีกันทั้งครอบครัว

เครื่องเซ่นไหว้ในการทำพิธีแฮกนา ประกอบด้วย ใบคูน ใบค้ำ ใบเงิน ใบทอง ปักสี่ทิศ ยอดไม้ไผ่ ข้าวจ้าวหุงสุกใส่กระทง บุหรี่ หมาก พลู น้ำสะอาด กล้วย และไข่ต้ม

Haek Na – rice field initiation rite, with a wish for abundant food

The *Haek Na* or *Raek Na* rite at the Lao Khrang Kut Chok Community is performed before ploughing of the fields starts. The ceremony is done to make sure that the Goddesses of the Earth and Rice have no objections to the planting and to guarantee ample water and good yields. The performer of the rite must be the owner of the rice field or the rightful heir, and the ceremony must be attended by the entire family.

พิธีเลี้ยงมาน
ขอให้แม่กินให้อิ่ม เลี้ยงลูกเลี้ยงหลานตลอดไป

นี่คือส่วนหนึ่งของคำกล่าวในพิธีเลี้ยงมาน คำว่า "มาน" แปลว่า "ท้อง" หรือพิธีเลี้ยงพระแม่โพสพตั้งท้องสาวของชุมชนลาวครั่งกุดจอก เมื่อไหร่ก็ตามที่ข้าวในนาเริ่มตั้งท้องมีเมล็ดข้าว เมื่อนั้นจะมีความเชื่อว่า ถ้าพระแม่โพสพสบายใจสบายกาย ได้ทานอาหารที่ชื่นชอบ จะทำให้มีแรงในการเลี้ยงลูก (เมล็ดข้าว) ทำให้ข้าวแข็งแรง ผลิตผลงอกงาม

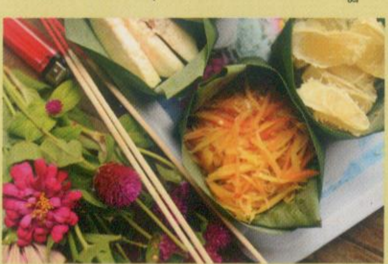
คำอธิษฐานในพิธีเลี้ยงมาน

"มื้อนี้มื้อสั้นวันดี ลูกเอาส้มมาให้แม่โพสพโพศรี แม่ธรณี ขอให้แม่กินให้อิ่ม ขออย่ามีโรคมีภัย ขอให้สวยงามอย่างดอกไม้นี้ ขอให้แม่เลี้ยงลูกหลานตลอดไป สาธุ"

Liang Man rite
– nurturing the rice – keep the mother fully satisfied so that the children are fed

This rite is for the Goddess of Rice to protect and assist the growth of the newly planted rice crop. The farmers believe that if the Goddess of Rice is fully satisfied, she will be able to raise her children – the rice grains – resulting in vigorous rice plants and good productivity.

เครื่องเซ่นไหว้ในการทำพิธีเลี้ยงมานประกอบด้วย อาหารที่มีรสเปรี้ยว เช่น ส้มตำ มะม่วง ส้ม และช่อดอกไม้สวยงาม จัดใส่กระทง นำไปวางที่คันนา จุดธูป ก่อนจะเคาะลงบนผืนดินเบาๆพร้อมทั้งกล่าวคำอธิษฐาน

พิธีสู่ขวัญข้าว
พิธีเรียกขวัญข้าวมารวมกัน

พิธีสู่ขวัญข้าวเป็นพิธีสำคัญมากในการทำนาของชุมชนลาวครั่งกุดจอก เพื่อเรียกขวัญข้าวหลังจากการเก็บเกี่ยวและเพื่อเป็นการขอขมาและขอบคุณพระแม่โพสพ อีกทั้งยังเป็นพิธีที่เชื่อว่าจะทำให้ข้าวไม่หายและหมดไปจากยุ้งข้าวเร็ว ขั้นตอนที่สำคัญสำหรับพิธีนี้คือ เมื่อเกี่ยวข้าวเสร็จ ชาวนาจะนำข้าวมาเก็บไว้บนยุ้งข้าว และห้ามกระทำการใดๆ เกี่ยวกับข้าว เช่น ห้ามขายหรือห้ามบริโภค จนกว่าจะมีพิธีสู่ขวัญข้าว เมื่อเสร็จพิธี จะปิดยุ้งข้าวไว้ ๓ วัน หลังจาก ๓ วัน สามารถนำข้าวออกมาใช้ประโยชน์ได้

เครื่องเซ่นไหว้ในการทำพิธีสู่ขวัญข้าวประกอบด้วย ของสวยงามที่พระแม่โพสพชื่นชอบ เช่น หวี แป้ง กระจก ผ้าซิ่น ผ้าสไบ อาหารคาวหวาน พานบายศรี ไข่ต้ม ข้าวต้มมัด เป็นต้น

คำกล่าวในพิธีสู่ขวัญข้าว

นั้นมีความยาวมากแต่มีใจความสำคัญคือ เป็นการขอขมาและบอกกล่าวพระแม่โพสพก่อนที่จะทำการตี หรือนวดข้าว และเป็นการเรียกขวัญข้าวจากที่ได้ทำนาไปตลอดกระบวนการ ขอให้เกิดความเป็นสิริมงคลในการนำข้าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์

Su Khwan Khao rite
- blessing the spirit of the rice crop

Su Khwan Khao is a very important rite in the rice farming of the Lao Khrang Kut Chok Community. It seeks forgiveness from and expresses gratitude to the Goddess of Rice for her blessing of the rice crop after harvesting. The farmers bring their rice to the granaries directly after harvesting without disturbing the produce in any way until the Su Khwan Khao rite is performed, believing that this blessing ensures the security of their crop in the granaries. After the rite, the granaries are closed for three days before rice can be cooked and/or sold.

ด้วยศรัทธา
แห่งพระพุทธศาสนา
จากขันธ์ ๕
มาสู่ ๕ สีผ้าทอจก
ผ้าทอลาวครั่งกุดจอก

With **strong faith**
in Buddhism, from Khandha
– Aggregates 5 **to 5 colours**
for chok weaving

ผ้าทอลาวครั่งกุดจอก

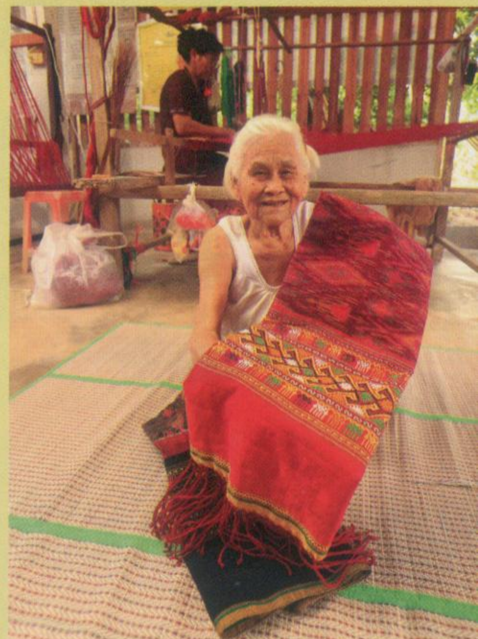
ฝีมือทอจก ผ้าลายขิด และผ้ามัดหมี่ของชาวลาวครั่งกุดจอกเป็นที่เลื่องลือมาแต่ครั้งอดีตที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ เอกลักษณ์ของผ้าจกลาวครั่งกุดจอกจะใช้เพียง ๕ สีเท่านั้น โดย ๕ สีนี้จะมาจากความเชื่อเรื่องขันธ์ ๕ และเป็นสีที่ทำมาจากธรรมชาตินั่นคือ *สีเหลือง* มาจากขมิ้น *สีดำ* มาจากลูกมะเกลือ *สีคราม* มาจากต้นคราม *สีเขียว* มาจากสีครามเจือขมิ้น และ *สีแดง* มาจากครั่ง

Woven cloths
of Lao Khrang Kut Chok

The weaving skills of Lao Khrang Kut Chok, as seen in chok-embroidered, khit-patterned, and matmee cloths, were inherited from past generations and have long been renowned. The chok-embroidered cloth of Lao Khrang Kut Chok features 5 colours only based on the people's belief in *Khandha* or Aggregates 5 in Buddhism, all obtained from nature. The colours are *yellow* from turmeric, *black* from ebony tree fruits, *indigo* from the indigo plant, *green* from indigo mixed with turmeric, and *red* from lac.

ความแตกต่าง
ระหว่างการทอจกและการทอลายขิด

The difference between chok-embroidered pattern and khit pattern weaving

การทอจก

"จก" แปลว่า เกาะ ล้วง ควัก

"จก" เป็นเทคนิคการทอผ้าเพื่อให้เกิดลวดลายต่างๆ ด้วยวิธีการเพิ่มเส้นด้ายพุ่งพิเศษสอดขึ้นลงบนผืนผ้าขณะทอ

"จก" ใช้ความประณีตสูงและใช้เวลาในการทอนาน การทอจกจึงมักทอเป็นผืนผ้าหน้าแคบเพื่อใช้ตกแต่งมากกว่าที่จะทอเป็นเครื่องนุ่งห่ม เช่น การทอเป็นเชิงผ้าซิ่นเรียกว่า "ซิ่นตีนจก"

วิธีการทอผ้าจก คือใช้ไม้ถ่างเส้นด้ายให้ผู้ทอเห็นเป็นช่อง เพื่อสะดวกในการสอดด้ายพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วงๆซึ่งจะทำให้เกิดเป็นลวดลาย สามารถทอสลับสีได้หลากสี

Chok weaving

Chok means to scratch, to fish out, or to pick up. Chok weaving is a cloth weaving technique that produces various patterns as woven embroidery by the insertion of special wefts through the warp yarns while weaving, and is very time-consuming and detailed work. As a result, chok is produced in narrow strips for decoration purposes, rather than as cloth for garment-making, being used normally as ***sin***, a border of a long skirt, a chok-embroidered bordered skirt being known as ***sin tin chok***.

Chok weaving sticks are used to spread the warp yarns, so that the weaver can easily insert special wefts at intervals according to the design, making woven-in patterns, often with different shades of weft used to make the pattern colourful.

การทอลายขิด

"ขิด" แปลว่า สะกิด เขี่ย

"ขิด" เป็นเทคนิคการทอผ้าที่เป็นการใช้เส้นด้ายพุ่งพิเศษเพียงสีเดียว

"ขิด" ใช้ความประณีตเช่นเดียวกับการทอจก แต่จะใช้เวลาเร็วกว่า เพราะมีลวดลายที่ไม่ซับซ้อนและมีเพียงสีเดียว

วิธีการทอผ้าลายขิด คือใช้ไม้ขิด (สะกิด) ด้ายเส้นพุ่งไปตามแนวเส้นยืนที่ถูกงัดช้อนขึ้น โดยจังหวะของการสอดเส้นด้ายพุ่งมีความถี่ห่างไม่เท่ากัน ซึ่งจะทำให้เกิดลวดลายต่างๆ ส่วนลักษณะเฉพาะของผ้าทอลายขิดคือ ลายของเส้นพุ่งที่ขึ้นเป็นแนวสีเดียวกันตลอด

Khit pattern weaving

Khit means to scratch or to scrape with a stick. Khit pattern weaving is a cloth weaving technique using only one colour of inserted wefts. Like chok weaving, it is very detailed work but is not as time-consuming, as the patterns are not as complicated and are made in just one colour.

In khit weaving, a khit stick is used to scratch the weft along the warp yarns which are levered up. The insertion of the weft is uneven, resulting in various patterns made on the texture. The special characteristic of a khit cloth is the pattern made by the weft of the same colour throughout.

ลวดลายผ้า
Cloth patterns

ขิดสิบซิ่ว (สิบช่องของสีเขียว)
Khit Sip sio (ten strips of green)

จกกาบ
Chok kap – petal

จกดอกแก้ว
Chok dok kaeo – orange jasmine

จกดอกแก้วครึ่งหน่วย
Chok dok kaeo khrueng nuai – half an orange jasmine

จกคองช่อ
Chok khong cho – flower bouquet

ลวดลายผ้า
Cloth patterns

มัดหมี่สำรวจเครือดำ
Matmee Samruat khruea dam

มัดหมี่ขอ
Matmee Kho – hook

มัดหมี่ตุ้ม
Matmee Tum – pendulum

มัดหมี่น้อย
Matmee Noi – minor

มัดหมี่สะเภา (เรือสำเภา)
Matmee Saphao – junk matmee

การแต่งกาย
ของชาวลาวครั่ง...จากอดีตสู่ปัจจุบัน

การแต่งกายของชาวลาวครั่งในอดีต เป็นการแต่งกายตามชนชั้นการปกครอง มีการลดหลั่นตามลำดับเพื่อบ่งบอกตำแหน่ง ยศฐา และฐานะ ในปัจจุบันอาจมีเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย แต่ยังคงอนุรักษ์วิถีดั้งเดิมไว้ เช่น ยังมีการทอผ้าซิ่นตีนจกไว้นุ่ง ผู้เฒ่าผู้แก่ห่มผ้าเบี่ยงโต่ง (ผ้าสไบ) เวลาเข้าวัด เป็นต้น

ในสมัยโบราณ ขุนนางลาวระดับนายกองและภรรยาล้วนสวมผ้าทอจก นายกองจะนุ่งโจงกระเบนไหมมัดหมี่ เสื้อคอตั้งแขนยาวผ้าไหม คาดเอวด้วยผ้าจกพื้นเมืองพร้อมเครื่องประดับยศ พกอาวุธประจำตำแหน่ง ไม่สวมรองเท้า ใส่กำไลข้อเท้าทำด้วยเงิน ส่วนภรรยานุ่งผ้าซิ่นไหมมัดหมี่ตีนจก เสื้อคอตั้งแขนยาวผ้าไหม ห่มสไบเบี่ยงผ้าจก เกล้ามวยทัดดอกจำปาลาวสีขาว (ดอกลีลาวดี) ใส่เครื่องประดับเงิน ทอง หรือนาค ถือตะกร้าจักสานหวายไม้ไผ่ ภายในบรรจุของส่วนตัว เช่น เงิน และหมากพลู เป็นต้น

สำหรับหนุ่มสาวชาวลาวครั่ง ฝ่ายชายจะนุ่งผ้าโจงกระเบน สวมเสื้อแขนยาว คอตั้ง นิยมทั้งไหมและฝ้ายสีสันสดใส ย้อมขมิ้น ใส่กำไลเงินที่ข้อเท้า ส่วนฝ่ายหญิงนุ่งผ้าซิ่นไหมมัดหมี่ ตีนจกแดง เสื้อแขนยาวหรือแขนกระบอกคอตั้ง ผ้าไหมหรือผ้าฝ้ายสีสันสดใส ลักษณะการแต่งกายนี้ สามารถใช้เป็นชุดแต่งงานสำหรับคู่บ่าวสาวได้ด้วย

Dressing style
of the Lao Khrang...from past to present

No matter how long the time has passed, the life of the Lao Khrang people still revolves around the time-honoured chok-embroidered cloth. In the past, the medium-ranked Lao courtiers wore long matmee silk shirt with the end gathered and pulled up between the legs; silk shirt with raised collar and long sleeves, tied at the waist with locally woven embroidered strips of cloth; military decorations and weapons; no shoes, silver anklets are worn instead. The wives were usually dressed in long matmee silk with chok-embroidered bordered skirt; silk shirt with raised collar and long sleeves; elaborate chok bodice worn on one shoulder; hair worn up in a bun; white Champa Lao flower (frangipani) behind one ear; gold or alloy of gold, silver, and copper ornaments; rattan or bamboo woven basket containing personal belongings; such as, money and sets of betel nuts.

The young adults are dressed in a less formal style, in which the males wear long skirt with the end gathered and pulled up between the legs; long-sleeved shirt with raised collar made of silk or cotton and brightly dyed with turmeric; silver anklets. On the other hand, the females wear long matmee silk with red chok-embroidered bordered skirt; long or cylinder-sleeved shirt with raised collar made of silk or cotton in bright colours. These dressing styles can also be used by brides and grooms at weddings

The Lao Khrang people are proud of their tradition and the chok-embroidered cloth, and at the present time, the males and females go to work dressing formally in clothes made of lac red-dyed cloth complemented by chok-embroidered cloth.

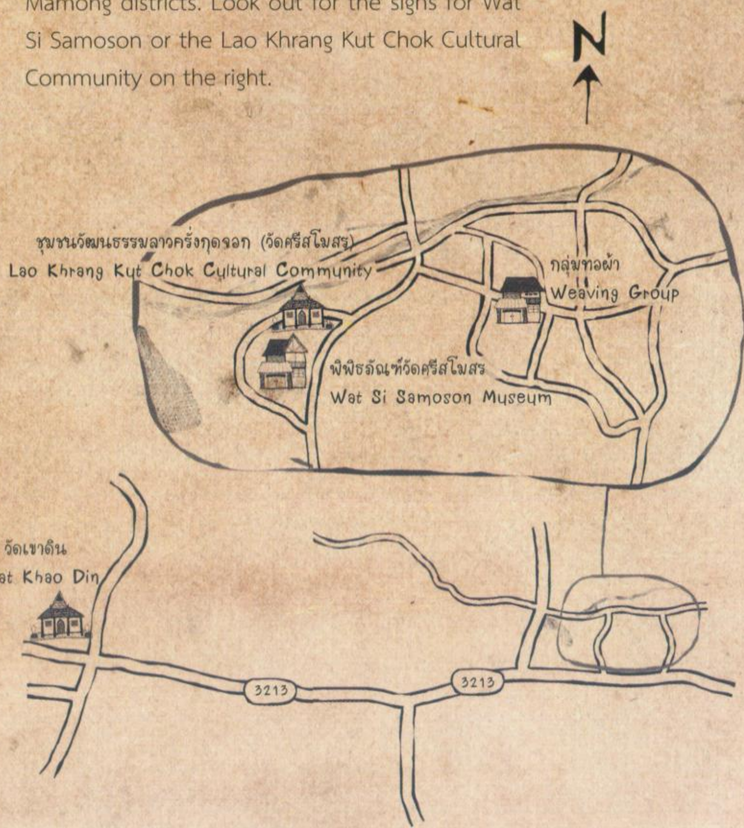
การเดินทาง

ใช้เส้นทางภาคเหนือ สายเอเชีย (หมายเลข ๓๒) ถึงจังหวัดชัยนาท ขับต่อไปทางอำเภอวัดสิงห์ - อำเภอหนองมะโมง สังเกตป้ายวัดศรีสโมสร หรือชุมชนวัฒนธรรมลาวครั่งกุดจอกอยู่ขวามือ

GPS N 15 16.799 E 099 54.351

Travel Information

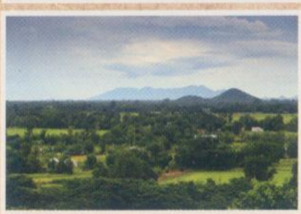
Follow the Asian Highway (No. 32) to Chai Nat province and take the route towards Wat Sing - Nong Mamong districts. Look out for the signs for Wat Si Samoson or the Lao Khrang Kut Chok Cultural Community on the right.

แหล่งท่องเที่ยวสำคัญในชุมชน

Important Attractions in the Community

GPS N 15° 16.770' E 099° 52.080'

วัดเขาดิน

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ ชาวลาวครั่งกุดจอกได้ขยายพื้นที่ทางการเกษตร และพบเนินเขาเตี้ยๆ จึงตั้งวัดที่ ๒ ของชุมชนขึ้นและใช้ชื่อว่า "วัดเขาดิน" บนยอดเขามีเจดีย์ใหญ่ สร้างครอบพระพุทธบาทจำลอง บริเวณเจดีย์มีทางเดินให้ชมทัศนียภาพสวยงาม

Wat Khao Din

In 1917, while searching for new agricultural land, residents of the Lao Khrang Kut Chok Community came across a low hill on which they established the second temple of the community, *Wat Khao Din*. A large pagoda on the hilltop was built over a replica of the holy footprint. A path around the pagoda allows visitors beautiful panoramic views of the area.

GPS N 15° 16.799' E 099° 54.351'

วัดศรีสโมสร

ในอดีตชาวบ้านได้พบซากโบสถ์เก่าบริเวณบึงกุดจอกที่เหลือเพียงฝาผนังและพระพุทธรูปทำด้วยศิลาแลง จึงเรียกพระพุทธรูปว่า "หลวงพ่อเดิม" และได้บูรณปฏิสังขรณ์บริเวณวัด เป็นวัดแรกและวัดประจำชุมชนลาวครั่งกุดจอก ภายในวัดมีพิพิธภัณฑ์ลาวครั่ง จัดแสดงข้อมูลทางประวัติศาสตร์และโบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์จะเปิดให้ชมเฉพาะผู้ที่นัดหมายล่วงหน้าเท่านั้น หากต้องการเข้าชม กรุณาติดต่อที่โทร. ๐๘ ๓๓๓๐ ๙๗๔๔

Wat Si Samoson

Early settlers found ruins of an ancient ordination hall around Kut Chok marsh, with only some parts of the walls and a Buddha image made of laterite remaining. They called the Buddha *Luangpho Doem* and renovated the building as their first temple of the Lao Khrang Kut Chok Community. Within the temple is the Lao Khrang Museum, with displays of historical records and archaeological objects. The Museum is only open to those making appointments in advance. For an appointment, please contact Tel. +668 3330 9744.

สิ่งอำนวยความสะดวก
โฮมสเตย์ ที่พัก อาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก
Facilities
Home-stay, food, and souvenir shops are available.
ฤดูกาลท่องเที่ยว ตลอดทั้งปี
Travel season: All year round.
ติดต่อชุมชนวัฒนธรรมลาวครั่งกุดจอก
Contact the Lao Khrang Kut Chok Cultural Community
โทร. (Tel.) +668 3330 9744, +669 0207 6319
สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม
For more information
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานสุพรรณบุรี
Tourism Authority of Thailand, Suphan Buri Office
โทร. (Tel.) +66 3552 5863-4, +66 3553 5867, +66 3552 5880

หมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน
Emergency Lines
- ตำรวจท่องเที่ยว Tourist Police
โทร. (Tel.) 1155
- ตำรวจทางหลวง Highway Police
โทร. (Tel.) 1193
- สถานีตำรวจภูธรจังหวัดชัยนาท
Chai Nat Provincial Police Station
โทร. (Tel.) +66 5641 1354, +66 5641 1734
- โรงพยาบาลชัยนาทนเรนทร Chainat Narenthorn Hospital
โทร. (Tel.) +66 5641 1055

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
๑๖๐๐ ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงมักกะสัน
เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๕๐ ๕๕๐๐ (อัตโนมัติ ๑๒๐ คู่สาย)
โทรสาร ๐ ๒๒๕๐ ๕๕๑๑ (อัตโนมัติ ๒ คู่สาย)
อีเมล: center@tat.or.th
เว็บไซต์: www.tourismthailand.org

Tourism Authority of Thailand
1600 Phetchaburi Road, Makkasan,
Ratchathewi, Bangkok 10400 Thailand
Tel.: +66 (2) 250 5500 (120 automatic lines)
Fax.: +66 (2) 250 5511 (2 automatic lines)
Email: center@tat.or.th
Website: www.tourismthailand.org

หลงรักประเทศไทย

amazing THAILAND
www.tourismthailand.org